

Tai daugiau nei žodžiai...

...tai išgirstas žmogus!

5-asis Baltijos šalių logopedų kongresas

„ALTERNATYVIOJI IR AUGMENTINĖ KOMUNIKACIJA: DAUGIAU NEI ŽODŽIAI..“

Įprastu žmonių bendravimo būdu laikoma kalba, tačiau ~ 9 mln. visų planetos gyventojų turi kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos sutrikimų.

~2 mln. patiria žymių kalbos vartojimo ir komunikacijos sunkumų, esant intelekto, fizinei negalei ir kitoms būsenoms (cerebriniam paralyžiui, autizmo spektro sutrikimams, klausos sutrikimui, galvos smegenų pažeidimams, neurodegeneracinėms ligoms, kalbėjimo motorikos sutrikimams ir kt.)

Ar pažįstate asmenį, kuris negali kalbėti? Asmenį, turintį sunkumų reiškiant mintis? Alternatyvioji ir augmentinė komunikacija gali JAM padėti!

1980 m. Amerikos kalbėjimo, kalbos ir klausos asociacija (ASHA) patvirtino terminą augmentinė ir alternatyvioji komunikacija (AAK). Šia sąvoka pažymima, kad asmenys, turintys kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos sutrikimų, bendraudami su kitais naudoja kompensacines ir/ar papildomas priemones, padedančias jiems išreikšti savo mintis.

Augmentinės ir alternatyviosios komunikacijos sistema – tai asmens poreikius bei gebėjimus atitinkanti bendravimo sistema, kuriai taikyti reikalingos papildomos priemonės (lengvosios ir aukštosios technologijos) arba bendraujama pasitelkiant natūralias neverbalinio bendravimo priemones?

Lengvosios technologijos:

- paveikslėliai;
- piktogramos;
- daiktai/objektai;
- nuotraukos;
- užrašai;
- komunikacijos lentos/albumai.

Aukštosios technologijos:

- kalbą generuojantys prietaisai (SGD);
- programinė įranga, pateikianti dinamines simbolių / kalbos reprezentacijas, pasitelkiant kompiuterines technologijas (kompiuterį, planšetę ar kt. išmanųjį įrenginį).

Žmogaus taikomos (natūralios) bendravimo priemonės:

- gestai;
- rankų ženklai;
- veido išraiška;
- vokalizacijos;
- verbalizavimas;
- kūno kalba.

Parentant alternatyvios komunikacijos priemonės būtina:

- aprašyti asmens patiriamus sunkumus, reikšmingas bendravimo situacijas;
- įvertinti asmens fizines galimybes naudotis priemonėmis;
- įvertinti regėjimo, klausos ir suvokimo gebėjimus;
- įvertinti turimų savarankiškumo įgūdžių lygmenį;
- akademinės žinias;
- turimus komunikacijos gebėjimus (kalbos supratimą, būdus, kuriais komunikuojama, komunikacijos kalba lygį).

Komunikacijos gebėjimai ugdomi atsižvelgiant į artimiausią asmens aplinką: poreikius ir interesus, artimiausius žmones, reikšmingus įvykius ir veiklą. Mokoma prašyti, suprasti instrukcijas ir įvertinimą reiškiančias sąvokas.

Rekomendacijos kaip bendrauti su asmeniu, taikant AAK sistemas:

- suteikite pakankamai laiko;
- visada išsiaiškinkite, ką asmuo nori pasakyti;
- pateikite tik po vieną klausimą;
- neapsimeskite, kad supratote, jei taip nėra.

Alternatyviosios ir augmentinės komunikacijos sistemų taikymas skatina protinę veiklą, jų pagalba plėtojamas žodynas (aktyvusis ir pasyvusis), sudaromos sąlygos asmeniui aktyviai dalyvauti kasdieniame ir visuomeniniame gyvenime.

Literatūra:

1. Liaudanskienė, V., Vilūnienė, A. (2006). **Bendravimo su vaikais, turinčiais įvairaus lygio negalę, būdai ir technologijos.** Vilnius: Viltis.
2. Garšvienė, A. (2007). **Augmentinė ir alternatyvioji komunikacija.** Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
3. <https://cplol.eu/>

Parengė: **D.Kairienė, I.Judienė, I.Kurmanskienė, E.Sirvydaitė**